

Forgyldning med slagmetal

“Skovsøen”

37 x 40 cm

Detalje

Pressede, tørrede blade
limet på lærredet.

Guld slagmetal
irret med eddike
lakeret med akryllak

Forgyldning med slagmetal

Arbejdet med bladguld og forgyldning har altid været omgærdet af en helt speciel og magisk stemning.

I religiøse ikoner og kirkekunst blev ægte bladguld brugt til at symbolisere det lys, der stråler fra den guddommelige kilde ud mod betragteren.

I dekorations- og interiørkunst vidner det om en raffineret stil, rigdom og ypperligt håndværk.

Når vi bruger slagmetal i maleriet, står metalfladernes overfladevirkning i kontrast til de malede flader, og det giver et flot modspil rent materialemæssigt.

Samtidig inddrager vi også den symbolik og fortryllelse, som vi bevidst eller ubevidst forbinder med metallerne.

Vi kan bruge både bladguld og slagmetal til forgyldning.

Det ægte bladguld ligger i tynde ark, som måler 8 x 8 cm og er lavet af 23 karat guld.

Ligesom ægte bladsølv er det dyrt at arbejde med og også svært, fordi metalbladene er så ekstremt tynde og går i stykker, når man rører dem med fingrene.

Slagmetal: guld

Slagmetal: kobber

Slagmetal: sølv

Alternativet til de ægte metaller er slagmetallerne eller fattigmandsguld, som det også kaldes.

Det laves i guld, sølv og kobber. "Guldet" er lavet af en legering af zink og kobber, "sølvet" er lavet af aluminium, og kobberet er lavet af kobber.

Metallerne er hamret til tynde blade på 15 x 15 cm og købes i små hæfter med 25 ark i hver.

Metoden til at lime de ægte og uægte metaller er den samme, og her i bogen viser jeg teknikkene med slagmetal.

Materialer til slagmetal

Limen, der skal fæstne slagmetallet, kaldes for en guldgrund.

Det er en tyndtflydende væske, som pensles på lærredet. Den tørrer op til en klæbende flade, og her- efter kan slagmetallet lægges på.

Der findes forskellige typer guldgrund. De kan være baserede på enten olie eller sprit, hvilket har betydning for tørretiden. En spritbaseret guldgrund vil typisk være brugbar efter ca. 30 minutter, og den olie- baserede efter ca. 12 timer.

Jeg bruger en spritbaseret guldgrund, fordi den tørrer hurtigt, og penslerne kan gøres rene med vand.

På fotoet til venstre ses bagerst to flasker med guldgrund. Derefter eddike og ammoniumchlorid til patine-ring og lak til forskellige slags efterbehandling.

Forrest fra venstre ses en dekorationspensel til at ban-ke slagmetallet fast, en blød akrylhårspensel til polering og en pincet.

Bagved penslerne ses et lille glas, hvor jeg samler alle slags små rester, som bliver til overs, når slagmetaller- ne limes på lærredet.

Til højre forrest ses tre hæfter med slagmetal i kobber, sølv og guld.

Guld- og kobberflader kan patineres, så overfladen kommer til at se slidt og irret ud.

Ved at efterbehandle fladerne med eddike, ammoniumchlo- rid eller salt irres overfladen.

Sølv er ikke påvirkelig for disse efterbehandlinger, men hvis sølvet ikke lakeres, vil det med tiden få et mørkt, ældet udtryk, fordi ilt får det til at oxydere.

Til sidst har også lakeringen indflydelse på metallerne.

Oprindeligt har man brugt shellak, men jeg bruger Flüggers blanke akryllak. Den er ikke giftig, påvirker ik- ke metallerne og er vandbaseret.

Den almindelige fernis (Varnis) til akrylmalerier går i kemisk forbindelse med metallet og påvirker det til at irre endnu mere. Det kan bruges som endnu en effekt.

Her er de grønne farver en forgyldt flade, der er patineret med eddike i 15 minutter. Derefter er det lakeret med akrylfernis.

Fremgangsmåde

Slagmetallerne ligger i helt tynde og meget sarte ark, der let går i stykker, når man rører dem med fingrene, men med en pincet er det ikke så svært endda.

Metalbladene i de små hæfter lig-ger adskilt af tynde ark pergamentpapir.

Lad altid pergamentpapiret følge slagmetallet, når det skal flyttes.

Brug en pincet til at få et godt greb i både slagmetal og papir, og så kan man lige støtte det med fingerspidserne i den anden side.

Ofte har vi brug for mindre stykker slagmetal, der skal tilpasses de områder i billedet, de skal dække.

Når metalbladene ligger mellem pergamentpapir, kan du let klippe et eller flere ark ad gangen i stykker, der afpasses til mindre felter.

Her ses mindre stykker slagmetal.

De flyttes på samme måde som de store ark ved at lade et lag pergamentpapir følge dem og løfte dem med pincet og fingerspidser.

De kan også flyttes ved at lade en ren malerspartel glide ind under metalarket og forsigtigt løfte det.

Metalladerne kan påvirkes af den farve, der ligger under dem.

Guld og kobber bliver dybere og mere intens i udtrykket, hvis de lægges på en varm, mørk bund, fx brændt sienna eller brændt umbra.

Under sølvet giver sort, paynes grå og indigo den samme virkning.

TIPS:

Skal slagmetallet fremtræde meget blankt i billedet, skal underlaget være helt jævnt, så lyset reflekteres vinkelret tilbage til betragteren.

Hvis underlaget er ujævnt og fuld af struktur, vil metallet fremtræde mere mat, da lyset reflekteres i forskellige vinkler og giver et diffust spil af lys og skygge.

1 Til højre ser du et eksempel med en dyrefigur, der skal dækkes med guld.

Den er allerførst malet op med brændt umbra, som giver dybde til slagmetallet.

Så skal figuren dækkes med guldgrunden, der pensles på i et jævnt, tyndt lag. Slagmetallet fæstner sig kun i de limede felter, så formen bestemmes ved hjælp af limfladen.

2 Efter ca. 30 minutter, når guldgrunden føles tør og klæbende mod fingerspidserne, er den klar til brug.

Tag forsigtig det ene stykke slagmetal efter det andet og dæk hele det limede område.

Guldarkene klippes op i mindre stykker og lægges på, så de overlapper hinanden.

3 Når hele formen er dækket med bladguldet, bruges dekorationspenslen til at banke det let ned i lærredet, så det fæstner sig godt i underlaget.

4 Alt overflødigt guld fjernes med den bløde akrylhårspensel ved at polere hen over området i cirkelbevægelser. Den limede form binder metallet og står forgyldt tilbage.

5 Så skal slagmetallet efterbehandles.
Skal slagmetallet stå uændret, lakeres det med Flüggers blanke akryllak.

6 I det sidste billede er guldet patineret med salt.
1 teske salt opløses i varmt vand, pensles på figuren og dækkes med plastfolie i ca. 15 minutter. Patineringen sker, mens fladen tørrer. Herefter lakeres med akryllak.

Patinerung af slagmetal

Vi kan ændre slagmetallets overflade ved patinerung, hvilket vil sige, at vi fremskynder den ældningsproces, som alligevel ville ske med tiden, hvis metallerne ikke blev lakerede.

Patinerungen sker ved hjælp af almindeligt husholdingseddike, en saltvandsopløsning eller ammoniumchlorid, som købes i pulverform på apoteket.

Metallerne vil irre forskelligt i forhold til den væske, der bruges og derved give forskellig effekt til billedet.

Væskerne pensles tyndt på slagmetallet, og det dækkes med en plastfilm, så der ikke kommer luft til området.

Det ligger i ca. 15 minutter. Plastfilmen fjernes, og nu kan du se, hvordan patinerungen opstår, mens væsken tørrer ind.

Jo længere tid du lader plastfilmen dække væsken, jo mørkere bliver overfladen.

Hvis den ligger for længe, ætser metallerne, så det er en god ide at holde øje med uret, men du kan sagtens eksperimentere med tiden, som er afgørende for, hvor irret resultatet bliver.

Lakeringen har stor betydning for processen.

Når man ønsker patinerungen endnu mørkere og kraftigere, kan den lakeres med den akrylfernis, som normalt bruges til at lakere malerierne med.

Husk, at akrylfernis skal blandes med 1/3 vand inden brug.

Når patinerungen er blevet, som den skal være, skal den lakeres med Flüggers blanke akryllak. Så er den forseglet og forandrer sig ikke mere.

Det kan være svært at forudsige nøjagtig, hvordan en patinerung falder ud. Men efterhånden som du får fornemmelse for processen, kan du få fantastiske irrede virkninger, som arbejder fint sammen med billedets malede flader.

Slagmetallet, som ligner guld, er lavet af en blanding af zink og kobber.

Her fremstår den som en ren guldflade.

Den er lakeret med Flüggers blanke akryllak, som bevirker, at overfladen ikke mere forandrer sig.

Guld patineres med ammoniumchlorid.

1 teske ammoniumchlorid opløses i 1 dl vand og pensles på metalfladen.

Det dækkes med plastfilm i ca. 15 minutter. Irren lægger sig som fint støv over metalfladen og bevares bedst ved lakering i tynde lag med akrylfernis på spray.

Patinering på guld med eddike, der pensles på metalfladen og dækkes med plastfilm i ca. 15 minutter.

Efter filmen er fjernet, og fladen er helt tør, lakeres med Flüggers blanke akryllak.

Guld med eddike penslet på metalfladen og dækket med plastfilm i 15 minutter.

Efter filmen er fjernet, og fladen er helt tør, lakeres med akrylfernis, som fortsætter ældningsprocessen.

Til slut et lag af Flüggers blanke akryllak.

Patinering på guld med saltvand.

En opløsning af 1 teske salt til 1 dl vand pensles på guldfladen og ligger, til det er tørt.

Efter filmen er fjernet, og fladen er helt tør, lakeres med Flüggers blanke akryllak.

Patinering på guld med saltvand.

Efter fladen er tørret helt op, lakeres med akrylfernis, så den irrer endnu mere.

Til slut lakeres med Flüggers blanke akryllak.

Patinering af kobber

Her ses slagmetal af kobber.

Den er lakeret med Flüggers blanke akryllak og vil herefter ikke forandre sig.

Kobberfladen er behandlet med eddike.

Det pensles tyndt på kobberet og dækkes med plastfilm i ca. 15 minutter.

Derefter lakeres med Flüggers akryllak.

Kobberet er først penslet med eddike og har ligget 15 minutter under plastfilm.

Derefter lægges akrylfernis på i et tyndt lag, og patineringen fortsætter.

Til slut lakeres med Flüggers akryllak.

Kobber patineret med ammoniumchlorid (en teske ammoniumchlorid til en dl vand) og har ligget 15 minutter under plastfilm.

Slutbehandlingen er 2-3 tynde lag akrylfernis på spray.

“Nomader”

80 x 100 cm

Akrylmaling

Sprøjteflaske

Skabelontryk

I det mørke parti nederst er pressede, tørrede blade limet med trælím på malegrunden. For at forstærke bladenes porøse overflade og give dybde til guldet er flade + blade dækket med brændt sienna.

Hele fladen er forgyldt og patineret med eddike. Bladenes mørke baggrund er behandlet med akrylfernis.

Hele partiet er lakeret med blank akryllak.

“Kommunikation”

120 x 130 cm

Akrylmaling

Afdækning

Skabelontryk

Sprøjteflaske

Bladguld patineret med ed-
dike

“Syntese”

120 x 130 cm

Akrylmaling

Krakelering

Afdækning

Skabelontryk

Sprøjteflaske

Bladguld patineret med eddike

lakeret med blank akryllak

“Ørknens Skib”

37 x 40 cm

Akrylmaling

Fototransfer

Tryk

Skrift

“Morgenrøde”

37 x 40 cm

Akrylmaling

Fototransfer

Tryk

Afdækning

Skrift